

Nr 48.

Bevillningsutskottets betänkande i anledning av väckta motioner angående främjande av bostadsförsörjningen m. m.

I en den 14 mars 1952 dagtecknad, till statsutskottet hänvisad proposition, nr 128, har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för samma dag, äskat anslag till den statliga låne- och bidragsverksamheten för bostadsändamål samt framlagt förslag rörande vissa ändringar i villkoren för sagda verksamhet.

Sålunda förordas bl. a., att statligt stöd skall lämnas för främjande av mekaniseringen inom byggnadsindustrien. För utgivande av lån till maskinanskaffning äskas ett anslag av 4 000 000 kronor.

Till bevillningsutskottet ha hänvisats de i anledning av propositionen väckta, likalydande motionerna I: 441 av herr *Ewerlöf* m. fl. och II: 560 av herr *Hjalmarson* m. fl., vari hemställts, »att riksdagen måtte besluta, att byggnadsindustriens maskinanskaffningar skola undantagas från investeringsavgift».

Rörande motiveringen för det framställda yrkandet hänvisar utskottet till den nedan lämnade redogörelsen för motionerna.

Enligt den av riksdagen vid 1951 års höstsession antagna förordningen om särskild avgift vid vissa investeringar (investeringsavgift), nr 794, utgår sådan avgift med 12 procent av kostnaden för vissa avgiftspliktiga investeringar inom förvärvskällorna jordbruksfastighet, annan fastighet och rörelse. Inom förvärvskällan rörelse utgår investeringsavgift vid investeringar i byggnader i rörelsen samt vidare för investeringar i maskiner och andra för stadigvarande bruk i rörelsen avsedda inventarier, som ha en varaktighetstid av minst tre år. I fråga om förvärvskällan annan fastighet uttages investeringsavgift vid investering i byggnad eller i fasta maskiner av minst tre års varaktighetstid, under förutsättning bl. a. att fastigheten är upplåten till användning i rörelse. Beträffande förvärvskällan jordbruksfastighet skall avgift uttagas vid investeringar i ekonomibyggnader samt i maskiner och andra döda inventarier med en varaktighetstid av minst tre år. Till avgiftspliktig investering i nämnda förvärvskällor hänföras ny-, till- och ombyggnad, reparation och underhåll av byggnad, nyuppsättning och ersättningsanskaffning av inventarier samt förbättringsåtgärder utöver normalt underhåll å inventarier. När det gäller investeringar inom förvärvskällan rörelse äro även grundförbättringar å fastighet och i vissa fall köp av byggnad att hänföra till avgiftspliktiga investeringar. Från avgiftsskyldighet äro undantagna vissa statliga företag samt aktiebolag eller ekonomisk förening, däri

kommun äger mer än nio tiondelar av aktie- eller andelskapitalet, dock under förutsättning att bolaget eller föreningen icke driver byggnadsverksamhet. Även i övrigt äro vissa undantag och modifikationer stadgade i olika hänseenden. Bl. a. gäller att, därest myndighet lämnat statligt bidrag eller lån eller ställt garanti för viss investering, skall investeringen i denna del icke anses såsom avgiftspliktig investering. Vidare undantages på visst sätt beräknad kostnad för ersättningsanskaffning föranledd av att tillgång förlorats genom brand, haveri eller liknande anledning eller tvångsavyttrats genom expropriation eller dylikt. Likaså undantages ersättningsanskaffning på grund av jordskred, översvämning eller liknande händelse. Investering, som uteslutande eller väsentligen tillkommit för civilt försvars- eller beredskapsändamål, är icke heller avgiftspliktig. Detsamma gäller investering i fastigheter och inventarier, som utnyttjas för produktion eller distribution av elektrisk kraft. Varje avgiftsskyldig äger avräkna ett avgiftsfritt bottenbelopp å 10 000 kronor eller, när det gäller byggnader, 15 000 kronor. Förordningen trädde i kraft den 1 januari 1952 och avser investeringar under beskattningsåren 1952 och 1953. Några bestämmelser om dispens från erläggande av investeringsavgift ha icke meddelats.

I de nu förevarande *motionerna* har hänvisats till vad som anförts i de i anledning av proposition nr 128 väckta, till statsutskottet hänvisade likalydande motionerna I: 440 av herr Ewerlöf m. fl. och II: 559 av herr Hjalmarson m. fl. I sistnämnda motioner har beträffande byggnadsindustriens maskinanskaffning erinrats om att i proposition nr 128 föreslagits inrättandet av en särskild lånefond på 4 miljoner kronor för att möjliggöra anskaffande av större kostnadskrävande maskiner, som icke vore av den typ, att företagare i allmänhet för närvarande själva vågade eller kunde köpa dem. Förslaget innebure att nu äntligen ett visst intresse för bostadsfrågans tekniska sida demonstrerats. När man sålunda från statsmakternas sida nu tydligen vore angelägen om att underlätta byggnadsindustriens mekanisering på detta område borde man också draga den slutsatsen att varje maskinanskaffning på detta område borde främjas, oavsett om den bekostades med hjälp av statliga lån. I stället hade man så sent som vid 1951 års höstriktsdag gått rakt motsatt väg genom att belasta även byggnadsindustriens investeringar med en investeringsavgift på 12 procent. Öppnades nu möjligheten till särskilda statliga lån för vissa investeringar, komme dessa enligt gällande regler att undantagas från avgiften under det att övrig maskinanskaffning inom byggnadsindustrien avgiftsbelades. Ett sådant system komme självfallet att medföra ökade anspråk på finansiering med offentliga lån. Denna konsekvens måste undvikas. För att stimulera till ökad mekanisering av byggandet borde all maskinanskaffning för byggnadsindustriens räkning befrias från investeringsavgift.

Utskottet. I proposition nr 128 angående anslag för budgetåret 1952/53 till främjande av bostadsförsörjningen m. m. har förordats bland annat, att

statligt stöd skall lämnas för främjande av mekanisering inom byggnadsindustrien. För utgivande av lån till maskinanskaffning har äskats ett anslag av 4 miljoner kronor. Propositionen, som hänvisats till statsutskottet, har i nu berörda del tillstyrkts av samma utskott i dess utlåtande nr 144.

Förevarande motioner, vilka väckts i anledning av proposition nr 128, ha hänvisats till bevillningsutskottet.

Såsom framgår av den ovan lämnade redogörelsen skall investeringsavgift under åren 1952 och 1953 utgå för bland annat investering i maskiner och inventarier avsedda att användas i rörelse. I proposition nr 220 till föregående års riksdag (höstsessionen) med förslag till förordning om investeringsavgift förordades, att från avgiftsskyldighet skulle frikallas aktiebolag och ekonomiska föreningar, däri kommun ägde mer än nio tiondelar av aktie- eller andelskapitalet. Riksdagen beslöt emellertid på hemställan av bevillningsutskottet den ändringen i propositionsförslaget, att avgiftsskyldighet dock skall åligga sådana kommunägda aktiebolag och ekonomiska föreningar, som bedriva byggnadsverksamhet. Likställdhet mellan sistnämnda företag och privatägda byggnadsföretag råder sålunda i fråga om skyldighet att utgiva investeringsavgift. Rörande det närmare innehållet i övrigt i förordningen om investeringsavgift må här blott erinras om det allmänna stadgandet att, om myndighet lämnat statligt bidrag eller lån eller ställt statlig lånegaranti för viss investering, denna icke skall anses som avgiftspliktig investering till den del kostnaden täckts av bidraget eller lånet eller genom utnyttjande av lånegarantien.

I de nu förevarande motionerna har hemställts, att riksdagen måtte besluta att byggnadsindustriens maskinanskaffningar skola undantagas från investeringsavgift. Med de framställda yrkandena åsyftas sålunda generell befrielse från avgiftsplikt för inventarieförvärv inom byggnadsindustrien.

Utskottet har i sitt betänkande nr 31 i anledning av väckta motioner med yrkande om införande av möjlighet till dispens från investeringsavgift i vissa fall ingående redogjort för syftet med förordningen om investeringsavgift. Utskottet saknar därför anledning att i detta sammanhang närmare beröra avsikten med införandet av avgift på vissa investeringar. Utskottet vill blott erinra om att förordningen om investeringsavgift givits en generell utformning samt att i överensstämmelse därmed undantagen från avgiftsplikt gjorts synnerligen begränsade. Till belysande härav må nämnas, att 1951 års riksdag vid antagandet av förordningen till och med ansett sig böra avvisa yrkanden om avgiftsbefrielse för investeringar, vilka verkställdes på föreläggande av offentlig myndighet. Med hänsyn till den stränga återhållsamhet föregående års riksdag sålunda iakttog, när fråga var om att stadga undantag från investeringsavgift, finner sig utskottet icke nu böra tillstyrka förevarande motioner.

Under återopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa, att de i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 128 angående anslag för budgetåret 1952/53 till främjande av bo-

stadsförsörjningen m. m. väckta, likalydande motionerna I: 441 av herr Ewerlöf m. fl. och II: 560 av herr Hjalmarson m. fl. icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 8 maj 1952.

På bevillningsutskottets vägnar:

FILIP KRISTENSSON.

Närvarande:

från första kammaren: herrar Sjödahl, Gustaf Elofsson, Petrén, Velander, Ramberg, Niklasson, Wehtje, Damström, Snygg och Rune Johansson; samt

från andra kammaren: herrar Kristensson i Osby, Björklund, Orgård, Sundström, Hagberg i Malmö, Sjölin, Olofsson, Gunnarsson*, Vigelsbo och Kärrlander.

* Icke närvarit vid justering av betänkandet.

Reservation

av herrar *Kristensson* i Osby, *Petrén*, *Velander*, *Wehtje*, *Hagberg* i Malmö, *Sjölin* och *Gunnarsson* vilka anfört, att det vore synnerligen angeläget att underlätta byggnadsindustriens mekanisering utan att detta behövde medföra ökade anspråk på finansiering med offentliga lån, varför maskinanskaffning för byggnadsindustriens räkning borde befrias från investeringsavgift, samt på grund härav hemställt,

att riksdagen — med bifall till de likalydande motionerna I: 441 av herr Ewerlöf m. fl. och II: 560 av herr Hjalmarson m. fl. — måtte antaga följande

Förslag

till

förordning angående ändring av förordningen den 14 december 1951 (nr 794) om särskild avgift vid vissa investeringar (investeringsavgift).

Härmed förordnas, att 1 och 5 §§ förordningen om särskild avgift vid vissa investeringar (investeringsavgift) skola erhålla följande ändrade lydelse.

1 §.

Fysisk eller — — — avgift (investeringsavgift).

Från avgiftsskyldighet som i föregående stycke sägs frikallas systembolag, som avses i förordningen angående försäljning av rusdrycker, Aktiebolaget Vin- och spritcentralen, Aktiebolaget Svenska tobaksmonopolet, Svenska skifferoljeaktiebolaget, Svenska spannmålsaktiebolaget, Aktiebolaget Svensk torvförädling, Aktiebolaget Ceaverken, Aktiebolaget Aerotransport och Aktiebolaget Atomenergi, så ock aktiebolag och ekonomisk förening däri kommun äger mer än nio tiondelar av aktie- eller andelskapitalet. Från avgiftsskyldighet — — — dylik lokal.

5 §.

Har myndighet — — — av lånegarantien.

Har tillgång — — — av anskaffningskostnaden.

Ersättningsanskaffning i — — — utgöra avgiftspliktig investering.

Investering som — — — elektrisk kraft. Ej heller skall som avgiftspliktig investering anses förvärv av maskiner för byggnadsindustrien eller förvärv av personbil, motorcykel eller sidvagn till motorcykel.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1953.

527523. Stockholm. Isaac Marcus Boktryckeri Aktiebolag. 1952.